

ВИСНОВОК

**рецензента, доктора педагогічних наук, професора
Васютіної Тетяна Миколаївни**

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Цихмейструк Оксани Миколаївни на тему
«Формування громадянської компетентності майбутнього вчителя
початкової школи в процесі фахової підготовки», поданої на здобуття
ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки**

У сучасних умовах перетворення та демократичної розбудови української держави відбувається посилення ролі вчителя початкової ланки в реалізації ідей Нової української школи, що аргументоване суспільною потребою формування майбутнього громадянина на основі загальнолюдських, національних та європейських цінностей, які визначають вектор сталого розвитку демократичного громадянського суспільства. Пошук нових підходів та моделей організації фахової підготовки здобувачів вищої освіти на засадах демократії зумовлює зміну акцентів у підготовці майбутніх учителів початкової школи, зокрема у формуванні їхньої громадянської компетентності. У цьому зв'язку, актуальність теми дослідження Цихмейструк О.М. не викликає сумнівів.

У тексті дисертаційної роботи автором чітко описано етапи дослідження, в основу яких покладено фундаментальні соціологічні, педагогічні, методичні положення щодо закономірностей розвитку громадянського демократичного суспільства, системи громадянської освіти в Україні, професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи на основі загальнолюдських, національних та європейських цінностей.

Вартим уваги є наукова новизна дисертаційного дослідження, яка полягає в проєктуванні та експериментальній перевірці ефективності організаційно-педагогічної моделі формування громадянської компетентності майбутніх учителів початкової школи у процесі фахової підготовки, утвореної теоретичним, організаційним та результативним модулем; визначенні та теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов, що вможливають відтворення цілеспрямованого системного процесу формування у майбутніх учителів початкової школи означеної компетентності.

Значущим є практичне значення дисертаційного дослідження, представлене програмою тренінгу, підбором дієвих форм та методів, що забезпечують формування громадянської компетентності у майбутніх учителів початкової школи, навчально-методичними матеріалами для проведення занять зі студентами з впровадження демократії в комунікації та в процес викладання математичних, природничих, суспільних дисциплін в системі вищої педагогічної освіти, підборі комплексу засобів для реалізації ідей електронної демократії.

Результати дослідження пройшли широку апробацію на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також знайшли відображення в багатьох працях здобувачки. Вони досить повно розкривають основні положення дисертаційної роботи.

Згідно з ретельним аналізом тексту рукопису, дисертаційне дослідження характеризують чітка структурованість розділів, логічність викладу матеріалу, наукова новизна і практичне значення, переконливе обґрунтування ефективності організаційно-педагогічної моделі та педагогічних умов формування громадянської компетентності майбутніх вчителів початкової школи у процесі фахової підготовки, детальне висвітлення особливостей втілення педагогічних умов та кропітка дослідницько-експериментальна перевірка результатів ефективності розробленої моделі.

Висновки дисертації сформульовані відповідно до завдань і результатів дослідження та відображають основний зміст роботи.

Новизна і вірогідність загальних висновків дисертації забезпечені комплексним аналізом значної кількості джерел; використанням відповідних методологічних підходів до дослідження та комплексу взаємопов'язаних методів з метою розв'язання визначених завдань та досягнення мети дослідження; ефективним впровадженням матеріалів та результатів дослідження у роботу закладів системи освіти України.

Позитивно оцінюючи дослідження Цихмейстук Оксани Миколаївни, вважаємо за необхідне висловити окремі міркування та побажання.

1. Обґрунтовуючи тему наукового пошуку, вказано чимало нормативних документів державного рівня, дотичних до заявленої проблеми. На нашу думку, дисертаційна робота була би ґрунтовнішою, якщо дисертанткою було би більш конкретизовано їх вплив на зміст фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи.

2. Цінним було би включення до організаційно-педагогічної моделі формування громадянської компетентності майбутніх вчителів початкової школи у процесі фахової підготовки такого складника як «Засоби», який би унаочнив авторські напрацювання, втілені у процесі дослідження, і детально описані у підрозділі 2.2.
3. Ретельний математичний аналіз результатів дослідження, на нашу думку, дещо переобтяжує текст дисертаційного дослідження. Вважасмо, що його фрагменти, пов'язані з формулами, доцільно було би перенести у додатки.
4. У тексті дисертації мають місце окремі огріхи редакційного характеру.

Вищозначені міркування й побажання не є принциповими, вони носять лише пропозиційно-рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку результатів дослідження.

Резюмуючи результати рецензування дослідження, можна стверджувати, що дисертація Цихмейструк Оксани Миколаївни на тему «Формування громадянської компетентності майбутнього вчителя початкової школи в процесі фахової підготовки» є цілісною завершеною працею, яка за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваних проблем, аргументованістю висновків та практичним значенням відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р., і може бути подана до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

РЕЦЕНЗЕНТ:

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри початкової освіти
та інноваційної педагогіки
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки
20 23 р.